

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра теорії культури і філософії науки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО

“19” 06. 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _ **перший (бакалавр)**

галузь знань _03 Гуманітарні науки

(шифр і назва)

спеціальність _034 Культурологія

(шифр і назва)

освітньо-професійна програма _Культурологія, Візуальне мистецтво і менеджмент культурних проєктів, Урбаністичні студії

(шифр і назва)

вид дисципліни _ **обов'язкова**

(обов'язкова / за вибором)

факультет _ **філософський**

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету

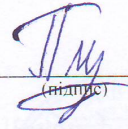
Протокол від "16" червня 2023 року № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: докт. філософ. наук, професор, професор кафедри теорії культури і філософії науки Білик Я. М.

Програму схвалено на засіданні кафедри теорії культури і філософії науки філософського факультету

Протокол від "14" червня 2023 року № 11

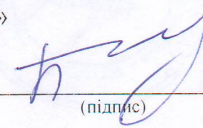
Завідувач кафедри теорії культури і філософії науки

Дмитрій ПЕТРЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Культурологія»

Гарант освітньо-професійної програми «Культурологія»

Ігор БІЛЕЦЬКИЙ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Візуальне мистецтво і менеджмент культурних проєктів»

Гарант освітньо-професійної програми «Візуальне мистецтво і менеджмент культурних проєктів»

Дмитрій ПЕТРЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Урбаністичні студії»

Гарант освітньо-професійної програми «Урбаністичні студії»

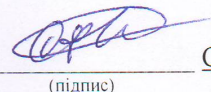

Дмитро ЧОРНИЙ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією філософського факультету

Протокол від "14" червня 2023 року № 10

Голова методичної комісії філософського факультету

Сергій ГОЛІКОВ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Культура західноєвропейського
Середньовіччя» складена відповідно до освітньо-професійної

програми підготовки **Бакалавра**

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузь знань **03 – Гуманітарні науки**

спеціальність **034 - Культурологія**

освітньо-професійні програми: **Культурологія, Візуальне мистецтво і менеджмент культурних проектів, Урбаністичні студії**

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – оволодіння студентами фактологічними та теоретичними матеріалами з середньовічної культури, структурування та поглиблення знань студентів з історії культури середньовіччя, формування у студентів уявлень про основні підходи та напрямки аналізу середньовічної культури.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

освітлення загальної проблематики середньовічного культурознавства, ознайомлення студентів з найбільш важливими етапами еволюції культури середньовіччя,

аналіз найбільш значущих феноменів їх розвитку, актуалізація дослідницьких навичок у галузі культурологічної компаративістики, визначення ролі і місця культурної спадщини середньовіччя в сучасній культурі та світовій цивілізації

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-й
Семестр	
3-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
72 год.	год.
Індивідуальні завдання курсора	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

- знання характеристики основних етапів розвитку середньовічної культури Європи (раннє середньовіччя, високе середньовіччя, пізнє середньовіччя), місце середньовічної спадщини в світовій культурі та культурі України;
- навички методології аналізу культурних об'єктів;
- знання з культурологічного категоріального апарату та основних першоджерел;
- випускник може продемонструвати поглиблені знання з історії культури, основних культурних епох (Середньовіччя);
- вміння навчатись і працювати самостійно;
- спроможність до культурологічного дослідження, опису та класифікації артефактів,
- спроможність до написання культурологічних текстів, курсової роботи;
- здатність здійснювати на базі сучасних фахових методик всебічний аналіз об'єктів культурологічного дослідження.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1

Середньовіччя в контексті історії світової культури

Поняття “середньовіччя”, хронологічні межі середньовічної культури, археологічне, історичне, культурологічне вивчення середньовіччя. Головні джерела та автори. Сприйняття середньовіччя у добу Просвітництва. Початок наукового дослідження у ХХ ст.. Сучасний стан середньовічного культурознавства, основні методики вивчення. Проблема ідентифікації середньовіччя за межами Європи. Середньовічна спадщина на території України. Загальне значення та актуальність середньовічної культурної спадщини.

Тема 2

Час і простір середньовічної культури

Передумови розвитку культури Середньовіччя: особливості успадкування античних традицій. Медіативні та культурогенні чинники. Геокліматичні фактори. Проблеми хронологічних меж Середньовіччя. Періодизація Середньовіччя. Особливості організації культурного простору Середньовіччя. Специфіка культурної регіоналізації. “Старі” і “нові” культурні регіони. Основні культурні центри і периферійні райони. Редукція соціо-культурних процесів як основна ознака периферійних районів. Східна Європа як типовий приклад середньовічної периферії.

Відмінності у поширеності середньовічної і античної культури. Специфіка культурної регіоналізації. “Старі” і “нові” культурні регіони. Основні культурні центри і периферійні райони. Редукція соціо-культурних процесів як основна ознака периферійних районів. Східна Європа як типовий приклад середньовічної периферії.

Тема 3. Середньовічна картина світу

Цілісність середньовічної картини світу визначала головні особливості середньовічного мислення. Символізм і універсалізм – основні його риси. Все, що оточує людину, все її життєве середовище, і природне і соціальне – все було частинами грандіозного світу символів середньовічного світогляду. Середньовічна система символіки передбачала існування багаторівневої ієрархічної смислової структури, де її найнижчі рівні були найпростішими і тому найдоступнішими для інтерпретації, але вищі рівні вимагали знання основ культурного коду.

Тема 4. Християнство в середньовічній культурі

Місце і роль церкви у формуванні світогляду та в культурному житті в цілому. Системи світської і церковної влади: рівновага, що зумовила культурний поступ.

Медіативна культурна функція церкви – необхідна передумова фундації культури Середньовіччя. Організаційна і суспільні функції церкви: місце і роль кліру, чернецтва і вчених корпорацій.

Тема 5. Особистість і універсум

Завдяки цілісності і телеологічності середньовічний індивід обов'язково сприймав себе як частину спільноти - певної цілісності, що мала містичним чином поєднувати його з Творцем. Основою такої спільноти поставала Церква як загальне поєднання всіх вірних – і тих, хто є, і тих, хто був, історію світську і священну (Біблію), світ людський і світ сакральний – в своєрідний містичний соборний колектив. Завдяки такій своїй позиції Церква з необхідністю брала на себе функції посередника між земним і сакральним світами, медіатора між мікро- і макрокосмом.

Тема 6. Побут і повсякдення

Особливості середньовічного побуту. Палац, замок, монастир, міський будинок, селянське житло. Харчування середньовічної людини. Норми споживання основних продуктів. Станово-корпоративні чинники споживання. Одяг і його характеристики. Матеріал виготовлення. Станово-корпоративні традиції нормування одягу. Колір і його сприйняття. Чоловічий і жіночий одяг. Святковий і робочий одяг. Середньовічна мода.

Тема 7. Нормативні чинники: “ordo” і “estat”. Нормативно-ціннісні ієрархії

Характерна риса середньовічної культури – її нормативність. Вона визначала особливості мислення і стереотипи поведінки. Зокрема, це уявлення про “ordo” (порядок), яке визначає місце кожної людини в житті суспільства. Такий поділ стосується не тільки великих соціальних груп, таких як стани. Нормативному регулюванню підлягають практично всі можливі в такому суспільстві категорії громадян: соціальні, професійні, вікові тощо. Соціальний статус та визначені стереотипи мислення і поведінки як правило пов'язувалися з становим поділом середньовічного суспільства. Станова ідея була поширеною тут у всьому суспільстві. Суспільний стан – тобто “estat”, іншими словами, освячене авторитетом церкви загальне переконання про структурну організацію суспільства, де в якості структурної одиниці постають окремі нормативні групи.

Тема 8. Нормативні чинники: корпоративність

Особливістю цієї епохи було також те, що кожна людина, будь-то селянин чи городянин, представник правлячої еліти чи суспільних “низів”, обов'язково мусила бути членом певної нормативної групи або корпорації (тільки дворяни становили виняток і не належали до яких-небудь корпорацій, але відносини васалітету міцно поєднували їх в дещо особливу спільноту). Адже належність до неї визначала практично все в житті людини: місце, роль і соціальний статус в суспільному житті та місце помешкання, стиль життя, стереотипи поведінки та особливості світогляду. Але місце кожної з таких груп в суспільно-ціннісній ієрархії визначалось в суспільній свідомості населення доби Середньовіччя за аналогією до релігійно-містичної небесної ієрархії. Кожна нормативна група (корпорація), спираючись на існуючі звичаї та власні традиції, виробляла свій кодекс поведінки, свій особливий варіант світогляду, а також свої власні уявлення щодо престижності тієї або іншої форми діяльності.

Тема 9. Середньовічне місто

Місто має складну структуру, неначе відображаючи ними існуючу суспільну ієрархію. Середньовічне місто передбачало сегрегаційний принцип розселення своїх мешканців. Тому кожна з міських корпорацій або соціальних груп проживала окремими кварталами або вулицями. Окремими кварталами і вулицями проживають ремісники, купці, клір, студенти. Особливі квартали відводились також для маргінальних

(декласованих) елементів суспільства. При великій кількості іноземців (тобто осіб, що не мали права громадянства саме даного міста) для них також відводився певний квартал (гетто).

Організація простору кварталу і вулиці. Квартал як життєвий простір окремої корпорації. Вулиця як форма співіснування споріднених корпорацій. Дім і помешкання бюргера: внутрішня і зовнішня організація.

Тема 10. Монастир як культурний центр

Монастир – особливий середньовічний спосіб життя і світобачення. Приймаючи чернечі обітниці і цим кардинально змінюючи своє життя, людина, відповідно до тогочасних релігійних уявлень неначе народжувалася знову – це символізує зміна імені. Ченці вивчають і переписують книги, господарюють на землі, воюють при необхідності. Середньовічний чернець – не просто аскет, але також богослов, селянин, вчений і воїн в одній особі. Середньовічний монастир – один з найважливіших центрів організації культурного простору.

Тема 11. Середньовічний університет

Традиція європейської вищої освіти і науки народжується в цю епоху. Форми навчального процесу: лекції і семінари, заліки та іспити – також беруть свій початок з цих часів.

Заснування університетів та особливості їх статусу. Критерій визначення освітнього та наукового рівня. Університетська автономія та традиційні привілеї. Спосіб життя “вчених корпорацій”. Необхідність міграцій і поява корпорації вагантів. Формування єдиного європейського освітнього простору.

Тема 12. Лицарство як особливий спосіб життя.

Найбільш яскрава сторінка середньовічної культури пов’язана з феноменом лицарства, який є вершиною розвитку середньовічної культури, її етичним і естетичним ідеалом. Факт існування лицарства є дещо парадоксальним: адже лицарство є частиною середньовічного суспільства, перебуваючи в той же час поза межами його станових та корпораційних поділів. Лицарська ідея постійно суперечила основним соціальним та адміністративним засадам цього суспільства. У всі часи свого існування лицарство було не тільки реально існуючою спільнотою, але й суспільним ідеалом. Тому воно постійно зазнавало певних змін у зв’язку із змінами самого суспільства.

Тема 13. Карнавал і “сміхова культура”

“Сміхова культура” – необхідний елемент ментальності Середньовіччя, його “вертикальної” орієнтації. Періодичне висміювання всього високого, котре перетворюється на певний ритуал, постає необхідним елементом християнського світогляду Середньовіччя.

Центром “сміхової культури” був карнавал, який своїми коренями сягає Античності та дохристиянського минулого Європи, проте швидко став важливим елементом християнського світогляду. Святкування карнавалів було пов’язане з функціонуванням фарсових союзів (“корпорацій дурнів”), визнаним центром яких була Франція. Ці союзи займалися організаціями карнавалів, які були видовищами типу маскарадів. Їх відмінність від сучасних карнавалів полягала в тому, що був відсутній поділ “актор – глядач”; всі були учасниками, і будь-який зустрічний перехожий обов’язково потрапляв до святкового простору.

Тема 14. Особливості середньовічного мистецтва

Християнське мислення сформувало середньовічне мистецтво. З цієї доби старозавітні і євангельські сюжети і образи стають вічною темою європейського мистецтва. Приймається інша, ніж в Античності, система пластичної мови, засобів зображення. Мистецтво перетворюється в символи трансцендентного. Образний устрій і мова середньовічного мистецтва складніші і експресивніші мистецтва античного, воно з більшою драматичною глибиною передає внутрішній світ людини. Середньовічні майстри намалилися створити грандіозну картину всесвіту в літературі, архітектурі, монументальному живопису і скульптурі, що прикрашає середньовічні храми.

Героїчний епос, з якого народжується європейська література, передбачає образне сприйняття глобальних проблем світобудови. Мандрівне товариство вагантів – середньовічне трансформація традиції античної вченості. Дивовижне поєднання кельтського героїчного епосу і античних ідей народжує незвичайний світ лицарського роману з його позачасовістю, особливим простором і незрозумілою нами до кінця символікою.

3. Структура навчальної дисципліни

№	Назви розділів і тем	Лекцій	Семі-Нарі в	Самостворота	Усього годин
	Розділ 1. Середньовіччя як культурологічний феномен.				
1.	Середньовіччя в контексті історії світової культури.	2	1	5	8
2.	Середньовіччя і Античність: проблема успадкування культурних традицій. Періодизація культури Середньовіччя.	2	1	5	8
3.	Особливості організації життєвого простору середньовічної культури.	2	1	5	8
	Разом за розділом 1	6	3	15	24
	Розділ 2. Формування та основні характеристики середньовічного світогляду.				
4.	Середньовічна картина світу.	2	1	5	8
5.	Християнство в середньовічній культурі.	2	1	5	8
6.	Особистість і універсум.	2	1	5	8
	Разом за розділом 2	6	3	15	24
	Розділ 3. Особливості соціальної стратифікації.				
7.	Нормативні чинники: “ordo” і “estat”. Нормативно-ціннісні ієрархії.	4	2	6	12
8.	Нормативні чинники: корпоративність.	2	1	5	8
	Разом за розділом 3	6	3	11	20
	Розділ 4. Основні форми середньовічного способу життя.				
9.	Середньовічне місто.	2	1	5	8
10.	Монастир як культурний центр.	2	1	5	8
11.	Середньовічний університет.	4	2	6	12
12.	Лицарство як особливий спосіб життя.	2	1	5	8
13.	Карнавал і “сміхова культура”.	2	1	5	8
14.	Особливості середньовічного мистецтва.	2	1	5	8
	Разом за розділом 4	14	7	31	52
	Усього:	32	16	72	120

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Середньовіччя в контексті історії світової культури.	1
2	Середньовіччя і Античність: проблема успадкування культурних традицій. Періодизація культури Середньовіччя.	1
3	Особливості організації життєвого простору середньовічної культури.	1
4	Середньовічна картина світу.	1
5	Християнство в середньовічній культурі.	1
6	Особистість і універсум.	1
7	Нормативні чинники: “ordo” і “estat”. Нормативно-ціннісні ієрархії.	2
8	Нормативні чинники: корпоративність.	1
9	Середньовічне місто.	1
10	Монастир як культурний центр.	1
11	Середньовічний університет.	2
12	Лицарство як особливий спосіб життя.	1
13	Карнавал і “сміхова культура”.	1
14	Особливості середньовічного мистецтва.	1
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання першоджерел та наукової літератури, конспект за розділом: Середньовіччя в контексті історії світової культури	12
2	Конспект, опрацювання першоджерел та наукової літератури за темами 4-8	12
3	Конспект, опрацювання першоджерел та наукової літератури за темами 9-14	12
4	Опрацювання матеріалів до курсової роботи, проведення дослідження	36
	Разом	72

Теми та питання, що потребують самостійного опрацювання

Теми 1 - 3.

1. Ставлення до Середньовіччя в Новий час.
2. Причини зміни сприйняття Середньовіччя наприкінці ХХ ст.
3. Соціальні і політичні традиції Античності, успадковані Середньовіччям.

Теми 4 - 6.

1. Основні риси античного світогляду.
2. Християнство: нове місце людини у світі.

Теми 7 – 8.

1. Становий поділ та особливості його усвідомлення у різних суспільствах.
2. Порівняльний аналіз античного і середньовічного станового поділу.
3. Особливий статус окремих соціальних груп.

Теми 9 – 14.

1. Типові способи життя античного суспільства.
2. Місто античне і середньовічне. Старі і нові міста. Функції міст.
3. Еволюція лицарства. Модифікація і варіативність лицарської ідеї в різних регіонах Європи.

Завдання та вправи:

1. Мислителі доби Просвітництва і більшість істориків ХІХ ст. вважали Середньовіччя періодом культурного занепаду. А відомий французький історик Ж. Ле Гофф визначив його як “золоту добу” європейської культури. Хто мав рацію? Яка Ваша думка? Дайте аргументовану відповідь.
2. Поясніть, чому лицарство не можна ототожнювати з дворянством.
3. Що було спільного у житті лицарів і ченців? Дайте аргументовану відповідь.
4. Поясніть сенс середньовічної притчі: мандрівник підходить до великої будови край дороги на березі ріки; - "Що ви робите ?" - питає він у людей, які там працюють; - "Обтесую камінь ..." - відповідає перший з них; - "Не бачиш? Розчин замішую ..." - буркотить другий; - "А я будую Шартрський собор!" - пояснює третій.
5. Хто мав право затвердити заснування університету? Оберіть правильну відповідь і поясніть: а/ мерія міста, б/ королівський суд, в/ королівська рада, г/ король, д/ кардинал, є/ римський папа.
6. Що було критерієм вищої освіти? Оберіть правильну відповідь і поясніть: а/ перелік навчальних дисциплін, б/ назва (університет чи академія), в/ право надавати ступінь магістра.
7. Скільки років тривало навчання в університеті? Оберіть правильну відповідь і поясніть: а/ чотири, б/ п'ять, в/ сім, г/ певного терміну не було.
8. Цістеріанці, тамплієри, бенедиктианці, єзуїти, клоні, францісканці, бегіанці: підкресліть назви чернечих середньовічних орденів.
9. Який чернечий орден передбачав військову службу? Відповідь поясніть.
10. Назвіть пропущений титул феодальної ієрархії: віконт, ..., маркіз, герцог.
11. Хто міг розірвати вассальні відносини? Оберіть правильну відповідь і поясніть: а/ сюзерен, б/ король, в/ суд.
12. Феодал “А” приносить омаж феодалу “Б” за свої володіння. Ким вважається після цього феодал “Б” стосовно “А” ? Оберіть правильний варіант: вассалом, сюзереном, сувереном.

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів

Для підготовки студента в рамках самостійної роботи необхідне більш поглиблене вивчення літератури, включаючи додаткову. Можна скористатися при проведенні самостійної роботи наведеним списком літератури, можна вдатися до самостійного пошуку інформаційних джерел. Особлива увага повинна бути приділена репрезентації джерел, з якими працював студент. Переглядаючи літературу, слід виділити основні джерела з подібної тематики. Слід спочатку зупинитись на першоджерелах та монографіях, бажано останніх років видання. Потім слід звернутись до журнальних статей, словників, енциклопедій, Інтернет матеріалів. Необхідною умовою ефективною самостійної роботи студента є стислий конспект у вигляді дослівних тематичних виписок та фіксування принагідних ідей студента. для подальшого цитування слід помічати джерело та сторінку. При написанні есе, рефератів, контрольних дослідницьких робіт потрібно, наводячи різні точки зору, концепції з того чи іншого приводу, вміти продемонструвати свою позицію. В самостійній роботі студента також дуже цінується самостійність підбору матеріалу та самостійність суджень. Позиція повинна науково

формулюватися та обґрунтовуватися. Одночасно викладення матеріалу повинно бути творчим, не переобтяженим цитуванням. Самостійна робота студента відображає його постійні навчальні зусилля, придбані наукові навички, рівень освіти, ерудиції.

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання – з курсу «Культура західноєвропейського Середньовіччя» передбачається виконання курсової роботи

Теми курсових робіт:

1. Церковна і світська влада: розподіл впливу.
2. Середньовічний індивідуалізм і колективізм.
3. Проблема шляхетності у середньовічному суспільстві.
4. Символіка середньовічного собору.
5. Поняття “сюзерен” і “суверен” в контексті відносин вассалітету.
6. Вассалітет та ієрархія титулів у феодальному суспільстві.
7. Господарчі здобутки чернечих орденів.
8. Франціск Ассізький і орден францісканців.
9. Чернечий орден Кліюні і його роль у культурному житті.
10. Становлення перших європейських університетів.
11. Середньовічна університетська автономія.
12. Середньовічна наука.
13. Середньовічна (“перша”) схоластика.
14. Середньовічна алхімія.
15. Середньовічне студентство.
16. Культурні здобутки руху вагантів.
17. Самоврядування у міських корпораціях.
18. Система влади міста з магдебургським правом.
19. Публічні ритуали міського життя.
20. Проблема стратифікації міської спільноти.
21. Стиль життя середньовічного бюргера.
22. Простір і час карнавалу.
23. Злет і падіння лицарського руху.
24. Проблема походження лицарської ідеї.
25. Культ “прекрасної дами” в лицарській спільноті.
26. Лицарська література: поезія трубадурів.
27. Естетизація еротичного в середньовічній культурі (“Роман про троянду”).
28. Ідея високого кохання в середньовічній культурі.
29. Містерії і міраклі в системі публічних святкувань.
30. Ігровий елемент в середньовічній культурі.

7. Методи контролю

Поточний контроль (практичні заняття), контроль наприкінці вивчення розділу (контрольне тестування), підсумковий контроль (захист курсових, іспит)

Питання до контрольного тестування:

Варіант I.

1. Періодизація доби Середньовіччя.
2. Проблема особистості в культурі Середньовіччя.

Варіант II.

1. Основні риси світогляду Середньовіччя.
2. Фундація європейської університетської традиції.

Варіант III.

1. Загальна характеристика міських корпорацій.
2. Простір і час карнавалу.

Варіант ІУ.

1. Готика як культурна парадигма.
2. Соціокультурні функції чернецтва.

Варіант У.

1. Романіка як культурна парадигма.
- Університет як спосіб життя.

Питання до письмового іспиту

1. Простір і час середньовічної культури.
2. Античний ідеал в культурі Середньовіччя.
3. Особливості світогляду Середніх віків.
4. Нормативність у середньовічному суспільстві.
5. Соціальна стратифікація.
6. Національне і інтернаціональне у суспільному житті.
7. Система церковної влади.
8. Сутність феодалізму.
9. Відносини вассалітету та їх роль у суспільному житті.
10. Індивід і колектив.
11. Середньовічні корпорації.
12. Монастир як культурний центр.
13. Громадянин: права, обов'язки, привілеї.
14. Позакорпоративні суспільні організації.
15. Університет як спосіб життя.
16. Права і привілеї членів "вчених корпорацій".
17. Корпорація вагантів.
18. Мандрівництво і усамітнення як стиль життя.
19. Маргінальні соціальні групи та їх організація.
20. Феодальний замок як спосіб і стиль життя.
21. Середньовічний селянин: спосіб життя і місце у культурному поступі.
22. Лицарство як спосіб життя.
23. Лицарство і суспільні ідеали.
24. Час і простір карнавалу.
25. Особливості "сміхової культури".
26. Мистецькі здобутки лицарства.
27. Готика як культурна парадигма.
28. Романіка як культурна парадигма.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання														Екзамен		С						
Відвідування		Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3		Розділ 4					Курс. роб.	Разом						
Л	С	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т								
8	7	2	4	2	2	2	6	2	3	9	2	2	2	10	11	12	13	14	15	60	40	10

T1, T2...T14 – теми

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (екзамен): участь у семінарських заняттях та опрацювання не менше $\frac{3}{4}$ тем курсу, контроль (тести), курсова робота та її захист

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	Чотирирівнева шкала оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Виконання курсової роботи

Пояснювальна записка	Основна (ілюстративна) частина	Оформлення роботи	Захист роботи	Сума
до 2	до 3	до 2	до 8	15

9. Рекомендована література

1. Методичні матеріали. Культура Середньовіччя / Укладач: Білик Я.М. – Харків: ХНУ, 2002.

Література

1. Бокань В. Культурологія. – К., 2000.
2. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. (за ред. У. Еко). Харків. Фоліо. 2018. 672 с.
3. Історія світової культури. Культурні регіони. Навч. посібник / Кер. автор. кол-ву Л.Т. Левчук. – К.: Либідь, 1997.
4. Історія світової культури. Античність – Середньовіччя. Львів, Ужгород, 2021.
5. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / За заг. ред. А.В. Яртіся. – Львів: Світ, 1994.
6. Ліндсей Дж. Коротка історія культури. Від доісторичних часів до доби Відродження: В 2-х т. – К., 1995.
7. Основи художньої культури. – Х., 1999.
8. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. – К., 1996.
9. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій / Під ред. А.К. Бичко. – К.: Либідь, 2003.
10. Європейська та українська культура в нарисах / Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003.
11. Українська та зарубіжна культура. – К., 2021.

